

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

Harlekini.

Klerikalcem se mora priznati da so v ljubljanskem obč. svetu prav temeljito začeli skrbeti za predpustno zabavo. V zadnji tor-kovi seji so za enkrat nastopili gospodje Ivan Štefe, dr. Ivan Zajec, Janko Jeglič in Tomaž Novak in so vzbudili s svojim nastopom veliko veselost nele na galeriji, nele med narodno-naprednimi in nemškimi obč. svetovalci, ampak celo v lastnih vrstah. Tista Štefetova kontroverza z obč. svetovalcem Franchettijem, kjer je katoliški prijatelj obrtniškega stanu poštemu obrtniku kot psovko vrgel v obrac besedo „frizer“, je bila samo overtura. Po tem so prišli na vrsto „nujni predlogi“, ki bodo v ljubljanski mestni zborovalnici tvorili nekako klerikalno specialiteto. Najprej je Štefe odkril in začudenemu svetu naznanil, da je na Dolenjski cesti življenje in premoženje katoliških žurnalistov v silni nevarnosti. Zazdela se mu je vsled tega tam nujno potrebna ustanovitev policijske stražnice. Potem ga je neznansko začelo boleti sodelovanje mestnega tržnega nadzornika Ribnikarja pri „Dnevu“, in to ne samo zato, ker „Dan“ venomer napada vboj Ešeles, ampak tudi zato, ker Ribnikar s svojim sodelovanjem dela konkurenco žurnalistom. Zaradi tega se je zdel Štefetu nujno potrebna proti Ribnikarju disciplinarna preiskava. Potem je Štefe — kako je vendar ta mož vsestranski! — začutil v svojem srcu iskro ljubezni do mestnih revežev in jim je nujno predlagal zvišanje podpor. Mestni reveži Štefetu gotovo ne bodo hvaležni, da je na tak harlekinski način na dan spravil zadevo, ki je sama na sebi simpatična in vpoštevavanja vredna. Ko je Štefetu šapa posla, se je vzdignil Tomaž Novak. Slišal je nekoč, da se po leti po Opekarski cesti žene dosti živine. Nujno potrebno se mu je torej zazdelo napajalnice za to živino. Ko je bila Novakova vodena mladost pri kraju, se je spomnil Janko Jeglič, da park na trgu Tabor še ni urejen. Ko bi bil mož malo pomislil, da leži na trgu Tabor slučajno zdaj debela plast snega, bi bil gotovo molčal; ali ker ni nič pomislil, se mu je zazdelo, da je treba oni park nemudoma urediti in zasaditi. In nazadnje je še dr. Zajec globoko zabolelo, da se je župan dr. Tavčar podpisal na neki volilni oklic N.N.S. Ni si mogel kaj, da ne bi vprašal župana, kako je vendar mogoče, kaj tako nezasišane, posebno v kranjski deželi, kjer Ešeles nasproti drugim strankam nastopa tako taktno, prizanesljivo, obzirno in požrtvovalno, ker katoliški mož raje gre na vislice nego bi le najmanjšo krivdico storil svojemu političnemu nasprotniku!

Klerikalci harlekini so iz ljubljanskega obč. sveta napravili cirkus. Pristaši „stranke dela“ so resno in stvarno delo v ljubljanski mestni zborovalnici na nezasišan način osmešili in ponižali. S svojim harlekinskim nastopom so pokazali, da jim ni za resno delo, temveč za samo demagogijo in pa za to, da redno delo v ljubljanskem obč. svetu, ki je tako krvavo potrebna, zavirajo.

Za večino je situacija zdaj popolnoma jasna in njeno postopanje nasproti Štefeti-jadam in Zajčijadam samo po sebi umljivo: s prezirom naj gre preko njih na dnevni red k delu za blagor Ljubljane. Obračun s klerikalnimi harlekini bo pa napravilo v danem trenutku poštemomislec ljubljansko pre-

bivalstvo samo — z volilnimi listki v roki. Upamo, da bo obračun tak, da bo klerikalne harlekine enkrat za vselej minilo; veselje v ljubljanskem občinskem svetu igrati cirkus! S tega stališča klerikalne burke v ljubljanski mestni zbornici z velikim veseljem pozdravljamo in le želimo, da bi se kar najintenzivneje nadaljevale.

Iz Istre.

Kaj je z deželnozborskim kandidatom?

V kratkem bo treba voliti novega deželnozborskega poslanca, a volilci zunanjih občin Volovsko-Opatjskega okraja še vedno ne poznajo svojega kandidata. Neslužbenih, to je, ne po političnem društvu predloženih kandidatov, se pojavlja vedno več, ali definitivnega kandidata le še nimamo. Razumemo! Istrska praksa bo prišla zopet do popolne veljave. Dan pred volitvijo bo nominiran kandidat, obenem pa bo izšel tudi ukaz, da ga morajo voliti vsi vsled discipline, pa naj bo volilec po volji, ali ne.

A Istra se probuja, v Istri vre, nakar gospode, ki imajo politične vaje v rokah še posebno opozarjamo. Izraz ljudske volje se že kaže in treba je dati narodu zadoščanje, treba je respektirati njegovo voljo in njegov ukaz. Skrajni čas je že, da neha enkrat samovoljno paševanje visoke gospode, ako noče iti stranka rakovo pot.

Kolikor je nam znano, misli narod v Volovsko Opatjskem okraju edino resno na kandidato splošno znanega in velepriljubljenega g. Milana Kundiča, posestnika in trgovca v Kastavščini, katerega je na par shodih tudi že proglasil za kandidata mesto odstopivšega dr. Čevarja. Kdo more zameriti ljudem, ki hočejo imeti za svojega zastopnika v deželnem zboru človeka, ki je kot narodnjak v resnici vedno na svojem mestu in značajnej od nog do glave. Le tak človek bo v resnici zastopal koristi svojih volilcev, pri čemer bo neizprosno. Iz druge strani nam poročajo, da so s kandidato g. Milana Kundiča zadovoljni tudi volilci sodnega okraja Podgrad, ker imajo v njem poročstvo, da bodo njih obupni klici vendar enkrat prišli do veljave. Ubogi Podgrajci so dosedaj tako ali tako popolnoma prepuščeni samim sebi in zato je čisto prav, če si izberejo enkrat kandidata po svoji volji, kandidata, katerega bodo vsaj večkrat videli pred seboj in mu lahko potožili svojo tugo in nevoljo.

Mnenje vsakega treznomislečega politika v našem Volovsko-Opatjskem političnem okraju bode gotovo to, da se mora politično društvo v prvi vrsti ozirati na želje podgrajskih in kastavskih volilcev, ki imajo veljkansko večino nad ostalimi podobčnimi, ki vrh tega nimajo popolnoma nič proti temu, če prevzame kandidato tukajšnji domorodec Milan Kundič, ki je poleg vseh drugih njegovih dobrih lastnosti tudi stalno nastanjen v tem okraju, kar je pač v tem pogledu glavno. Z druge strani pa je gosp. Kundič mlad človek, poln idealov, poln želje do resnega dela za blagor svojih volilcev in blagor svoje domovine. Ali je pri vseh teh okoliščinah treba tu še premisleka? Ne, ne in ne! Za danes samo še: Ne klubujmo samim sebi.

Volilec.

beznijo, če hočeš. Uporabi proti njemu še enkrat vse zapeljive čare svojega telesa. Kajti krasna si, Katarina, krasna v svoji lepoti, ki vene in gine kakor zavržen cvet. Da, poizkusi, ako hočeš, poslednji naskok na srce in čute Henrikove. Jaz pa se nočem mešati v to.

Katarina je zaškrpala z zobmi.

„Molči!“ je nadaljeval Nostradamus, „Henrik bo ljubil Florizo de Roncherelles, vedi to. Šel bo do najsrajnje meje. In ti boš okusila strašno minuto zavrženja...“

Ječanje se je začelo iz kraljičinih ust. Teda magijec je nadaljeval:

„Takrat šele, poseže usoda v tvoje življenje. Takrat ti pridem tudi jaz na pomoč in te otmem. Ne boš zavržena, Katarina, vladala boš... Zasedla boš prestol Francije s sinom svojega srca. Naj me strela razbije v prah, ake ne izpolnim svoje obljube!“

Kraljici se je izvil strašen krik, v katerem so našle duška vse njene strašne skrbi in nade, ki si jih dotlej niti sama sebi ni upala priznati. Nekaj hipov je strmela vsa zavzeta in trepetajoča v predčuvstvu bodoče moččnosti in maščevanja, ki ji ga je bil vdehnil magijec. Nostradamus je bil

Posamezna št. 4 vin.

„Jutro“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — zjutraj. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Glavno uredništvo in uprava je v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi, št. 20, kamor naj se naslovijo vse denarne pošiljave in dopisi. — Za Ljubljano in okolice je uredništvo in uprava v hotelu „Malič“ v Ljubljani. — Po pošti sprejemamo stane „Jutro“ mesečno K 1.50, četrletno K 4.50, letoletno K 18.— za inozemstvo celoletno K 28.—. — Naročnina se plačuje vnaprej. — Oglasi: 1 mm. visokosti četrstolpne vrste 6 vinarjev, pri večkratnem oglaševanju primeren popust. Mali oglasi: 5 vinarjev za besedo. — Za odgovor je priložiti znamko.

Iz Novega mesta in okolice.

Samomor na kapiteljskem hribu. Iz Novega mesta nam poročajo: Naš kapiteljski hrib preko katerega je svojčas vodila državna cesta na Ljubljano in koder se nahaja sedaj eno naših najlepših izprehajališč, je bil v četrtek jutro zopet prizorišče tragične usode mladega življenja. Po mestu se je bliskovito raznesla vest: poštni oficijent Kalfan sin poštarja iz Senic, se je ustrelil. Celo noč je prekrokal v veseli družbi znancev, zjutraj je v kavarni se izrazil, da se bo ustrelil; ker je bil precej vinjen, ni nihče resno mislil na to izjavo. Pred 7. uro pa ko je šel mestni delavec Fric proti drevo-redu, ugi da mladega človeka prihajati brez klobuka in razmršenega proti mestu nazaj. Prosil je davčnega slugo Pristava naj bi ga spravil na stanovanje, češ, da je bolan. Ugotovilo se je, da je mladi mož težko ranjen in odredilo, da se ga je prepejalo v bolnico usmiljenih bratov. Še le pozneje so našli na kapiteljskem hribu klobuk in samokres ob klopi na vrh hriba, kjer se je nesrečnej z namenom v srce najbrže vsled vinjenosti napačno, nekoliko nižje ustrelil. Ob tem času se še dvomi, da bi nesrečnej ostal pri življenju. Vzrok samomora baje — nesrečna ljubezen.

Novomeški davčni urad v disciplinarni preiskavi. Po sporočilu iz Ljubljane, je c. kr. finančno ravnateljstvo odredilo strogo disciplinarno preiskavo pri c. kr. davčnem uradu v Novem mestu. Povod temu koraku je znana zadeva volivnega imenika za občino Šmihel-Stopiče, iz katerega se je izpu-stilo večje število davkoplaščevalcev, katerih večina so pripadniki napredne stranke. Ta imenik pa se je sestavljal v novomeški davkariji med uradnimi urami, in sicer ga je pisal davčni uradnik Mejak, ki je znan kot zagrizen klerikalec, delal pa je po navodilu istotako klerikalnega davkarja Avmana. Je torej čudno naključje, da sta imenik sestavljala dva pronsirana klerikalna urad-nika in da je iz imenika izpuščenih največ znanih naprednih volivcev. Preiskava bo imela ugotoviti, ali so bili dotični davkoplaščevalci izpuščeni že pri sestavi imenika v c. kr. davkariji, ali se je to zgodilo pozneje pri županstvu. Pritožile pa so se tudi druge občine, ki so bile po davčnem uradu primorane, da so pustile imenik sestaviti pri davkariji, kjer so jim delo storjeno med uradnimi urami prav mestno zaračunali. Po novem občinskem zakonu bi morala županstva sama sestaviti te imenike, davkarja pa bi jim morala brezplačno dati davčne podatke na razpolago. Prišli so pa tudi na sled, da so volivni razredi, vključno temu, da se je volivni imenik sestavil v davkariji, nepravilno porazrejeni. Nekaterim navadnim kočarjem se je pustila uvrstitev v prvi razred, dočim se je nekatere posestnike uvrstilo le v drugi volivni razred. Nepravilno sestavljene so tudi volitve za posamezne podobčine. Najbolj pa finančno ravnateljstvo zanima zvedeti, kam se je vknjižil od vseh občin za sestavo volivnih imenikov izterjani in tudi sprejeti denar. — Ne vemo sicer koliko je na teh vesteh o disciplinarni preiskavi resnice, vendar se tudi nam čudno zdi, da si je novomeški davčni urad prisvojil pravico sestavljati volivne imenike za občine, potem pa še od občin zahteval

račun za delo, katero je bilo storjeno med običajnimi uradnimi urami. To celo čudno zadevo je treba vsekakor pojasniti.

Cela občina v sodnijski preiskavi. Iz Novega mesta smo prejeli: Zdaj je vendar gotovo, da so se oni motili, ki so mislili, da bo tukajšnje državno pravdnštvo znane volivne sleparije v Kandiji pustilo nepreiskane. Orožništvo že nekaj dni poizveduje po vseh vaseh cele občine kdo ni dobil glasovnice, kdaj in kdo je dostavljal glasovnice. Kako se je delalo s pooblastili in kaj je kdo opazil na volišču. Zdaj se še le vidi, kak strah so imeli ljudje pred županom Zorcem; še sedaj se ga namreč tako boje, da skušajo marsikaj prikriti, ker o teh volitvah vedo. Ali naš g. državni pravdnik je mož na svojem mestu in ne pozna nobenega pardona. Kakor v Prečini so se tudi tukaj dosedanje poizvedbe razširile v podrobno zaslišanje vseh občanov ker le tako bode omogočeno dognati, koliko in zakaj je bilo toliko volivcev izključenih od pravice voliti. Dobro bi bilo, če bi se izsledilo, kateri so bili tisti možje, ki so dne 13. januarja v družbi občinskega redarja raznašali glasovnice in agitirali za g. Zorca po vaseh. Drska, Irga vas, Brod in Šmihel. Da župan Zorc in župniki niso iz-zvzeti iz preiskave, to je umevno.

K škandalu pri boletnem uradu v Kandiji se nam z ozirom na naše zadnje poročilo še poroča: Resnici na ljubo bodi konstatirano, da prizadeti vodja tega urada ni imel povoda to kar je zakrivil, storiti radi pomanjkanja. Ob njegovi plači in dohodkih bi bil prav lahko izhajal, poleg tega pa ima precejšnjo gotovino naloženo v hranilnici. Svoje dejanje je očitno storil le vsled znane bolezni. Deželno gospodarstvo je pri tem le toliko krivo, da je s sramotno plačo navadnih dacarjev tudi temu vodji, ko je bil še v nižjem službenem razmerju pripomogle do take bolezni. Glavna krivda pa pade na načelnštvo. Že lani je „Jutro“ razkrinkalo nepravilnosti pri obračunih in samolastnemu postopanju načelnika užitinskega zakupa. Zorc je bil kot načelnik tudi odgovoren za vodstvo urada. Takoj ko je doznal, kaj vodja počenja, bi bila njegova dolžnost sklicati tajno sejo ter odrediti pre-mestitev ali vpokojitev vodje iz službe. Tako bi bil škandal ostal pokrit. Ta pa je pustil, da je vodja začeto delo uganjal naprej, vsled česa so se ga nekateri lotili z naravnost nesramnim izsiljevanjem. Pripoveduje se namreč, da so trije, ki so vedeli o tem škandalu, od vodje zahtevali vsak po 1000 K potem šele bodo molčali. Vodja pa je uvidel, da ga hočejo le izsiljevati in je zavrnil to nečedno kupčijo, le neki ženi je baje dal 100 K nagrade za molčanje. Dotična je izpočetka res molčala, ko se jo je začelo o tem izpraševati. Nadalje se širi tudi vest, da je eden pri tem škandalu prizadetih od strani vodje bil pri dachu pardoniran. Gotovo je le toliko, da se eden višjih uradnikov iz Ljubljane že dlje časa mudi v Kandiji ter preiskuje po vseh gostilnah celega okraja po sledovih morebitnih nepravilnosti.

Mestnega stražnika do nagoga slekli. Po Dolenjskem se širi govorica, da so pretečene dni v Metliki neki pijanci mestnega redarja, ko jih je prišel razganjat iz gostilne,

LISTEK.

Nostradamus.

V.

Sedmo poglavje.

Royal de Beaurevers.

IV.

MAGIČNI KROG.

„Magijec!“ je povzela kraljica z zamolklo nejevoljo, „ti molčiš!“

„Nostradamus je vstal in stopil h Katarini. Sklonil se je čezno kakor duh prokletstva. In ko je dvignila oči k njemu, je videla njegov obraz prepadel... usodna beseda mu je bila na ustnicah. Zadihaje se je čakalo na njo. In Nostradamus je izpregovoril:

„Kraljica, ti sovražiš tega človeka, ki te je ponižal in strl tvoje srce. In praviš, da bi rada ljubezensko pijačo! Beži! Trpljenje, ki ti pa povzroča oni, zahteva hujšo kazen! Poizkušaj ga privabiti k sebi z lju-

umeknil in se pogreznil v premišljevanje, polno teme in bliskov v temi.

„Oh! Pa če bi res poizkusila navezati tega človeka nase! Če bi se ji posrečilo!... Saj je lepa še vedno. In mož je slabši. Če začne ljubiti Katarino! Potem sem izgubljen! In moja osveta se razsuje v nič... Nel Postaviti moram nepremostljivo mejo med Katarino in Henrika! Poizkusimo še enkrat v življenju tisto strašno operacijo, ki mi je enkrat že uspela!... In ve, skrivnostne sile, bodite mi naklonjene! Saj vidite, da igram tukaj za vse cilje svojega življenja!“

Katarina se je po malem pomirila. Vstala je, zavila se v svoj pajčolan in dejala:

„Polnoči bo kmalu. Messire, bodite pripravljeni na to, da Vas še posetim. Dotlej pa odnesem v svojem srcu vaše besede: zapisane so vanj kakor z žarečim svincem...“

„Madame,“ je izpregovoril Nostradamus naglo, v veljavnost moje prisege je potreba, da jo ponovim pred kakim umrlim članom rodbine vašega kraljevskega soproga. Bodite močni, bodite srčni...“

VI.

PRIKAZEN FRANCEVA.

Nostradamus je zamahnil z roko, in raztresena luč, ki je padala z vrha sferičnega

oboka, je nenadoma ugasnila, tako da je zavladała po vsej dvorani tema. Katarina je začutila, da ji leze mrz, leden kuščar, po vsem hrbtu.

„Kaj hočete storiti?“ je zejevala preplašena.

Začutila je roko, ki jo je prijala in jo odvela seboj. Ta hip je zaslišala v daljavi kakor v sanjah klic ponočnega čuvaja, podobno zategli tožbi:

„Polnoči je ura! Ljudje pariški, spite v miru! Polnoči je ura!“

„Polnoči!“ je ponovila Katarina, in duša ji je omahovala od razburjenja.

„Rotim vas pri vseh silah!“ ji je zamrmral glas v uho. „Ne črhajte besede, ako hočete, da se posreči zaroba. In če hočete vladati, je treba, da se posreči! Treba je, da prisostvuje moji prisegi eden izmed sorodnikov Henrika, kralja francoskega...“

Katarina je zadušila svojo grozo, ukrotila svoje razburjene živce ter sledila neustrašno Nostradamu, ki je stopal naprej in jo vlekel s seboj. Zdajci sta stopila v sobahano, razsvetljeno z nekakim rdečastim fosforesciranjem, lučjo, ki je bila povsod in nikjer. Čuden parfum jo je pograbil takoj in jo prešinil do mozga s čuvstvom ostre

prijeli, razorožili ter ga v posmeh do nagega slekli, na to pa zbežali iz gostilne.

Vandalizem. V noči od srede na četrtek so doslej neznan zlikovci na cesti proti novomeškemu kolodvoru razbili vse svetiljke.

DNEVNE VESTI.

Pameten odgovor na neumno izzivanje. V kranjskem deželnem zboru se vrši te dni proročunska debata. To je ona temna točka, katere so se bali klerikalci že celo leto in se je skušali rešiti na vsak način. Klerikalna deželnozborska večina je dobro vedela, kaj jo čaka, ako pride do proročunske debate. In zato je napenjala vse moči, da to prepreči in doseže, če le mogoče tudi razpust deželnega zbora. Razveljavila je mandata ljubljanskih naprednih poslancev gg. Ribnikarja in prof. Reisnerja v najboljši veri, da bo smatrala slavna vlada to kot casus belli in izposlovala zato razpust zbornice. Klerikalna večina je hotela razburiti napredno mnsjino s svojim terorizmom do skrajnosti in jo takorekoč prisiliti k obstrukciji. A ne eno ne drugo se ni zgodilo. Naprednjaki so sicer protestirali proti nasilstvu večine, sicer pa ostali mirni, vlada pa tudi ni razpustila zbornice. In tako je hočeš nočeš morala priti na dnevni red tudi proročunska debata, katere so se klerikalci tako strahovito bali. Kaj storiti v tem strašnem položaju, kaj stošiti da ljudstvo ne zve o vzornem gospodarstvu svojih poslancev. V takih obupnih položajih pokličejo klerikalci navadno na pomoč dr. Šušteršiča, Kreka ali Lampeta. Ker Šušteršič kot glavar ni mogel prevzeti te nečastne naloge, Lampe ta kot finančni minister tudi ne, je bila naloga Krekova, da zagovarja klerikalno polomijo. Krek je znan kot eden izmed najboljših šveljačev v kranjskem deželnem zboru. A tu ni šlo in ni šlo. Doktorju bogoslovja se je sicer že marsikaj posrečilo, toda kranjski deželni voz le še približno ni mogel potegniti iz velikanskega blata, v katerem se nahaja. Lumparije zagovarjati je pač težko, pa najsibodi od te ali one strani. Da vsaj nekoliko ublaži strašno poparjenost klerikalne večine, je posegel po negativnem orodju in mesto da bi branil dr. Lampeta, kar je bila edina njegova dolžnost, je pozivljaj manjšino, naj nastopi z dokazi in dokaže s številkami, da je sedanje deželno gospodarstvo slabo. Na to nesramno izzivanje pa je dobil tak odgovor, kakršnega ni pričakoval, ki mu bo vedno šumel po ušesih. Dr. Eger, grof Barbo in dr. Triller so stopili v resnici z dokazi na dan in tako sijajno raztrgali gospodarstvo klerikalne večine, da je Krek čisto enostavno pobegnil iz zbornice. Mogoče je hotel z svojo odsotnostjo zafkravati manjšinske govornike, toda s tem je le potrdil, da njih očitanja kljub vsem svojim zmčnostim ne more odgovajati. To je potrdila tudi klerikalna večina s svojim molkom.

Velikanska številka. En milijon 850.000 K znaša letošnji primakljaj kranjske dežele. Tako velikanskega primanjkljaja kranjska dežela že dolgo ni imela. L. 1910, je znašal primanjkljaj 631.000 kron, sedaj je poskočil že na 1.850.000 kron. Vsakemu treznemu človeku se morajo zjeziti lasje, ko čita te številke, le klerikalcem se zdi to malenkost in še zagovarjajo svoje velikanske deficite. Človek se nehoje pri tej priliki vpraša, kam gredo na Kranjskem deželni milijoni, ko ni videti od njih nikakih vspehov. Kranjski deželni zbor ne žrtvuje skoro nič za kulturne namene, deželni uslužbenci učitelji stradajo kakor psi na cesti, dežela na gospodarskem polju vedno bolj nazaduje in vrh tega še tako strašni primanjkljaj. Te številke govore jasno

groze, ki niti ni mogla misliti na to, da bi mu ušla ali se mu branila...

„Ne plašite se vonjav, ki polnijo zrak po tem prostoru,“ je izpregovoril Nostramov glas, ki je zvenel prijazno in ukazujoče obenem. „To je žveplo, vonjava Saturnova; to je aloa, vonjava Jupitrova; stirske, vonjava Martova; lovor, vonjava solna; muškata, vonjava Venere; brinje, vonjava Merkurjeva; bezeg, vonjava lune, in naposled kadilo, ki je sintetična vonjava. Vaši čuti se bodo v malo trenutkih navadili teh potrebnih emanacij.“

Katarina, na kolenih, zrušena, poražena od groze, je zbrala pogum in odprla oči. In videla je tole:

Nahajala se je v pravokotni sobi brez oken; strop, stene in tla so bila pokrita s tkanino iz smaragdnozelene svile, ki je metala čudne odseve kakor gladka koža kuščarjeva; ta tkanina je bila pribita z medenimi žebli. V ozadju, naslonjen na vztočno steno, se je dvigal velik okvir, pokrit z belim pajčolanom.

„Tam mora biti kaka slika!“ je zajecljala kraljica. „Toda čigava?“

Takoj nato pa je vzbudil njeno pozornost nekakšen oltar iz belega mramorja, ki je stal pred okvirjem, podprt s štirimi stebri, ki so se končavali v bikovih nogah. Na oltarju se je svetil Anačlov talisman, to je,

in ni treba k njim nobenega komentarja. Škandalozno gospodarstvo klerikalne večine v kranjskem deželnem zboru tira že tako siromasno kranjsko deželo naravnost k banke rotu, ki je neizogiben, ako se razmere nemudoma ne zboljšajo. Če so se celo večini ježili lasje pri teh številkah, mora biti finančni položaj kranjske dežele v resnici obupen. Toda dr. Krek in dr. Lampe še noče ta tega uvideti. Dr. Lampe, kranjski finančni minister se spušča v vedno nove špekulacije, a ne ve odkod vzeti zato sredstva, odkod vzeti denar. Hidroelektrične špekulacije, deželna klavnic, deželna banka govore zato več kot preveč. Nikakor se nebi strahili teh števil, ako bi videli kake sadove na deželi, a tega ni nikjer. Ruin kranjske dežele je neizogiben, odgovorni pa bodo zanj oni faktorji, ki se celo smeje obupnim klicom onih mož, ki mislijo trezno in pošteno in hočejo deželo obvarovati propada.

Učiteljsko vprašanje. — Zastopnik velepsestva na Kranjskem, grof Barbo, se je ob priliki debate o proračunu dotaknil tudi učiteljskega vprašanja na Kranjskem. Orisal je škandalozni položaj teh ljudstvo-izobraževalnih faktorjev in pozivljaj večino, naj vendar enkrat napravi konec stradanju kranjskih učiteljev. Seveda je našel zato gluha ušesa, ker klerikalci v tem oziru nočejo ničesar ukreniti, dokler ne bo vsa učiteljska para v njih taboru, kar pa upamo, da se nikdar ne zgodi. Po vseh avstrijskih kronovinah je postala sedaj učiteljsko vprašanje pereče. Po vseh avstrijskih kronovinah iščejo sredstev, da sanirajo učiteljske finance, le pri nas se nato niti ne misli. Kranjska barka plove počasi in sigurno naprej, ne oziraje se na desno ne na levo, ne videč pogube, v katero plove. Učiteljski stan na Kranjskem že tako strašno pojema, a klerikalna večina ga hoče menda še popolnoma uničiti. Če pa je to narodu v korist, to je drugo vprašanje.

Nadomestna državnozborska volitev na Koroškem. Vsled nenadne smrti socialističnega državnozborskega poslanca Reseja, ki je zastopal volilni okraj Beljak in okolico, je sedaj to mesto izpraznjeno in je treba novih volitev. Kakor poročajo listi, nameravajo socialisti kandidirati sodruga Taublerja, nemški nacionalci pa deželnozborskega poslanca dr. Angererja. Volilni boj bo silno hud ker nemški nacionalci v tem okraju vedno bolj napredujejo.

Pravi prijatelj „Jutra“ je neki naš dopisnik, ki nam pošilja dobre dopise in ob enem naroči več sto izvodov „Jutra“. Ki jih razdeli v svojem kraju in redno tudi plača. Takih dopisnikov, prijateljev bi moralo imeti „Jutro“ po vseh večjih slovenskih krajih, ne pa takih „naročnikov“, ki niti majhne naročnine ne plačujejo redno. Poglejmo samo, kaj storijo klerikalci za svoje časopise! Za neodvisno napredno glasilo „Jutro“ bi se dalo tudi mnogo storiti, ako bi se naši prijatelji nanj naročali in tudi agitirali zanj v svojem krogu.

Slavčev pustni korso na pustno nedeljo 18. t. m. nudil bode obilo zabave ne samo plesalcem, katerim bode „Slovenska filharmonija“ svirala zbrane plesne komade, ampak tudi neplesalci bodo imeli izboren vžitek, ker bode za živahno razpoloženje skrbela cela vrsta „Veselih bratcev“, ki nastopijo z Gambrinusom na čelu v sijajnem sprevodu ob zvokih godbe. Prijavilo se je že lepo število „Gambrinusovih“ čestilcev iz raznih stanov, ktere bomo po vrsti prihodnjic imenovali, zn danes omenimo še, da se za to skupino zanimajo „Dolet“, „Desetega brata“ in „Blaž Mozol“ iz „Rokovnjačev“ a tudi je Krjavčev prosil, da bi se smel „Veselim bratcem“ pridružiti.

Snega je še vedno dosti v Trstu, ob uličnih hodnikih ga stopijo celi kupi, črnega,

heterozarki križ iz čistega bakra. Na tem oltarju je zbegana Katarina zagledala kadilnico, odkoder so se dvigale dišave. Ob znojju oltarja je ležala snežno-bela janjčja koža. Sredi sobe je bila na bakrenem trinožniku druga kadilnica, kjer so istotako gorela kadila in izpohtevala svoj dim v fantastičnih vrtincih. In naposled je videla Katarina, da sta oltar in trinožnik ovita z železno verigo in s trojno girlando iz rož ter mirtinega in lovorjevega listja.

Kalne oči Katarinine so objemale to čudno celoto in se obračale po vrsti do vseh teh predmetov neznane ji rabe in pomena. In ko je obrnila glavo nekoliko nazaj, proti zahodu, to je, proti portretu, je zagledala baldahin iz smaragdnozelene tkanine, sloneč na dveh bakrenih stebrih, ob znojju katerih je čepela sfinga iz belega mramorja.

Pod tem baldahinom je nenadoma zagledala Nostradama. Čemu je bil tam? In kako je prišel tjakaj? Ni si vedela pojasniti. Držal je v levici velik bakren kandelaber s svečo iz belega voska in v desnici gol meč... Postavil je kandelaber ob zid, na južno stran, nato pa je stopil v sredo sobane in zarisal s koncem svojega meča velik krog.*

*) Namen tega kroga je bil, obvarovati magijca pred dosegom pozvanega duha.

umazanega, ali polagoma bo menda vendarle izginil, ker ga pobirajo in odvažajo na vse strani. Vozniki dobro zaslužijo, mestni tržni stražniki nosijo sabo v vrečicah svile kronice in plačujejo vsak voz, naložen s snegom, sproti brez vsakih potrdil. Malo čudno je tako izplačevanje — brez vsake kontrole ali v Trstu je menda še taka navada; seveda mesto je veliko, bogato, prebivalci so srečni da smejo plačevati davke, čemu bi se potem gledalo na vsak vinar!

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ vabi vse člane na V. redni občni zbor, ki se vrši jutri, 11. februarja ob 2 in pol popoldan v kavarni „Minerva“ v ulici Acquedotto (mala sobica). Dnevni red: 1. pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika, blagajnika in revizorjev. 3. predlog odbora za zavarovanje članov proti neizgodbam, 4. sprememba pravil, 5. volitve, 6. slučajnosti in razni predlogi. Člani, ki niso dobili glasovnic in vabila, dobijo jih na dan obnove zbora. Radi važnosti dnevnega reda se priporoča obilna udeležba.

Umetni slikar Saša Šantel, profesor risanja v Pazinu je razstavil v izloženem oknu trgovine L. Schwentner v Prešernovi ulici: „Zimski dan“, izverzen lesorez v moderni široki ploskveni tehniki. — Velikopoteznost je glavna vrtilna te tehnike. Brez malenkostnih detajlov, z markantnimi ploskvami, v na skrajno potrebni minimum reduciranih barvnih tonih je tu izvrstno podana zimska pokrajina — drevored z pokopališčem v ozadju. Z malimi sredstvi je izborna dosežena iluzija prostora in štimunga solnčnega zimskega dneva. Ker se je doslej pri nas ta tehnika premalo gojila in nismo imeli prilike, videti dosti umotvorov te vrste, je tudi najbrže širšemu občinstvu premalo znana, naj v kratkih besedah orišem kako nastane lesorez.

Umetnik izdolbe risbo iz gladke lesene plošče. Ker so lesorezi lahko večbarvni, rabi za vsako barvo posebno ploščo. Na izbočeno površino teh plošč nanese s čopičem akvarelne barve in odtisne ploščo zaporedno z roko na poseben. nalašč za lesoreze namenjeni papir — Veliko odtisov mora umetnik zavreči, n. pr. včasih komaj eden izmed petnajstih odgovarja popolnoma intencijam avtorjevim glede barvnih tonov in celotne harmonije.

To pomnoževanje torej ni tako enostavno, kakor n. pr. pomnoževanje s tiskarskim strojem. Vsak odtis je nekako novo vstvarjenje posameznega umotvora in imajo zato odtisi značaj in približno vrednost originala risbe, ki je razne druge reprodukcije, ki se dosežejo potom moderne tiskarske tehnike, nikdar nimajo.

Vsi ljubitelji umetnosti se opozarjajo, da so odtisi po zelo zmerni ceni na prodaj!

Fr. V.

Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani, priredi v nedeljo, 11. svečana 1912, plesni venček v zgornji vel. dvorani Nar. doma v Ljubljani. Svira godpa c. in kr. pešpolka štev. 17 iz Celovca. Začetek točno ob 8 zv. Toaleta promena.

Vstopnina: Za člane pevskega zbora Glasbene Matice in dijake 1 K, za nečlane 2 K. Vstopnice se dobivajo v trafikah gđ. Jerice Dolenčeve v Prešernovi ulici in na večer plesnega venčka pri blagajni.

Rokodelski pomočniki in soročni poklici v Kranju prirede v nedeljo, dne 11. svečana 1912 točno ob pol 9. uri zvečer v prostorih hotela „Nova pošta“ običajni plesni venček. Vstopnina za osebo 50 vin. Čisti prebitek je namenjen godbi prost. požarne brambe. Svira popolni orkester godbe prost. požarne brambe. K obilni udeležbi vabi odbor.

Kranjskogorski pevci vabijo k svoji drugi maskaradi na soboto, dne 17. II. 1912 ob 8. uri zvečer v salonih hotela „Razor“ v Kranjskigori. Svira kompletna savska godba na lok. Za maske dve posebni garderobi. Maske imajo vstop le proti legitimaciji, ki je tudi splošna vstopnica. Vstopnina za osebo 1 krona, za nemaskirane globa 20 vin. Čisti donesek v dobrodelne namene!

Plesni odsek izobraževalnega društva „Bratstvo“ v Ljubljani vabi k plesnim vajam, ki se vrše v salonu pri „Levu“ na Marije Terezije cesti.

Plesne vaje se prične v nedeljo dne 11. febr. ob 3 uri popoldne.

Nesreča vsled snežne nevihte. — Dne 3. t. m. popoldne je moral železniski delavec Maks Steharnik med strašnim snežnim zametom obhoditi progo St. Martin in Dovže. Vsled strašne burje je opazil bližajoči se vlah šele v zadnjem trenutku in ni mogel pravočasno odskočiti. Vlak ga je podrl in na stran. K sreči je bil delavec samo lahko ranjen. Odpejali so ga takoj v bolnico, kjer so ga obvezali in spustili takoj domov.

Prostovoljno gasilno društvo Vič-Glince pri Ljubljani, priredi v nedeljo 11. t. m. ob 7. uri zvečer v prostornem salonu gostilničarja J. Petriča (prej Traun) na Glincah svojo običajno predpustno plesno veselico, katere čisti dobiček pripade društvenemu podpornemu skladu za obolele gasilce. Ker je veselica prirejena v dobrodelne namene, se vsi prijatelji in podporniki tega koristnega društva na isto najljubše vabijo in se

preplačila hvaležno sprejemajo. Vstopnina 20 vin. za osebo.

II. redni občni zbor „Sokolske župe Ljubljana II“ se vrši v nedeljo dne 11. februarja 1912. ob 10. uri popoldne v restavraciji hotela Tratnik, Sv. Petra cesta. Dnevni red: 1. Poročilo staroste. 2. Čitanje zapisnika. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo načelnika. 5. Poročilo blagajnika. 6. Poročilo računskih preglednikov. 7. Odborovi predlogi. 8. Volitev: staroste, 2 podstarosti, načelnika, tajnika, blagajnika, zapisničarja, predsednika izobraževalnega odseka, 3 namestnikov in 2 preglednikov računov. 9. Slučajnosti.

Kubelik. Slavni češki virtuoz na gosli, Jan Kubelik, se je pred nedavnem vrezal z nožem, in sicer na prste leve roke. To se je zgodilo v Novem Jorku, kjer se nahaja Kubelik, na turneji po Ameriki. Zaradi te njegove nesreče je moralo izostati več koncertov, ter je bil program za teden dni pretrgan, vsled česar so morali vračati denar za vstopnice. Ker je Kubelik zavaroval svoje prste pri londonski zavarovalni družbi „Lloyd“ za 235.000 dolarjev, t. j. 1.175.000 kron, zahteva sedaj od družbe ono zavarovalnino, ki mu pripada v slučaju, da začasno ponesreči, t. j. 117.000 kron.

Samomor. — Iz Sv. Vida nad Ljubljano nam poročajo: Dne 6. t. m. se je v Golem Brdu pri Medvodah obesil posestnik Janez Cvek. Vzrok samomora je baje poroka sestre.

Potres. — Dne 6. t. m. ob pol desetih zvečer je bilo čuti v trnovju, Spielfeldu in Lipnici na Štajerskem precej močne potresne sunke in podzemeljsko bobnenje. Posebno v pošajnih poslopjih južne železnice se je potres čul uatančno. V Gradcu potresa niso čuli.

Novo konsumno društvo pri Sv. Jakobu. Pripravljali odbor vljudno vabi vse gosp. člane, ki so se vpisali, kakor tudi one, ki se še mislijo vpisati na nocojšnje zborovanje, ki se bo vršilo točno ob 7. in pol zvečer v prostorih gostilne pri „Treh Rožah“ ul. sv. Marka št. 19. Delavci! Tovarši! Agitirajte med seboj, da bo udeležba častna, ker gre na tem sestanku tudi za delavske interese.

Danes zvečer „Sokolova“ maskarada v „Narod. Domu“ v Trstu.

Slovensko deželno gledališče v Ljubljani.

Ant. Dvorak: Rusalka. S svojimi operami Dvorak ni imel posebne sreče. O pravem in popolnem uspehu moremo pravzaprav govoriti samo pri Rusalki. V praškem „Nar. divadlu“ je Rusalka stalno na repertoarju in prav tako prijubljena kakor Smetanove opere. V Ljubljani smo Rusalko slišali že pred par leti. Po prizadevanju kapelnika Talicha se je Rusalka letos vnovič vpriporila na našem odru. In letošnja vpriporitev je bila — to smemo reči brez zadržka — taka, da si je več težko želeli. Prekrasno melodijozno delo Dvorakovo je občinstvo fasciniralo, in dogotrajno ploskanje, kakoršnega sicer nismo vajeni, je pričelo o izrednem navdušenju publike. Vspeh Rusalki na našem odru smemo poudariti tem bolj, ker ta opera zahteva zelo mnogo od orkestra in od solistov — od teh nele v pevskem, temveč tudi v igralskem oziru. Kapelnik gosp. Talich se je z veliko vnmom spustil v težavno, a hvaležno delo. Iz orkestrs je znal izvesti vse krasote, vse najdobjeje nijanse, imel je pa tudi popolnoma v oblasti soliste. Naslovno vlogo je pela gđ. Šipankova. Pela jo je z občutkom. Škoda, da v igralskem o iru ni bila vedno brez napake. — Njen partner gosp. Krampera je svojo pevsko nalogo rešil v našo popolno zadovoljnost. V igralskem oziru je pa tudi on mestoma zastajal. Tako koncem 2 in koncem 3. dejanja. — Gosp. Križaj je pel povodnega moža. To njegovo partijo smemo šteti pač med najboljše, kar smo jih slišali. Posebej omeniti moramo njegovo izborno pogodno masko — Kraljično je prav dobro pela gospa pl. Foedranspergova. — Gđ. Thalerjeva in g. Horsky sta svoji vlogi rešila dobro. — Gđ. Peršeova je bila kot čarovnica izvrstna. Vile so bile posebno v 3. dejanju zelo dobre. — Zbor je bil prav dober. — Pohvalno nam je omeniti režijo, ki je posebno v 1. in 3. dejanju ustvarila z našimi skromnimi sredstvi prav lepo sliko. — Opera je žela po vsakem dejanju mnogo zasluženega priznanja. Predmet prav posebnih ovacij je bil kapelnik g. Talich. — Naše opere si brez njega res več misliti ne moremo.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 9. feb. Naučno ministrstvo je odredilo, da se konča v tekočem šolskem letu prvo polletje na vseh srednjih šolah, dekliških licejih, pripravnicah in na trgov-

Izdajatelj, glavni in odgovorni urednik **Milan Plut**.
Tiska Tiskarna Dolenc (Fran Polić) v Trstu.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

r. z. z. n. z.

v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

brez vsakršnega odbitka.

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

Popolnoma varno naložen denar.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

Priporoča se za vsa v svojo stroko
spadajoča dela

J. ZAMLJEN

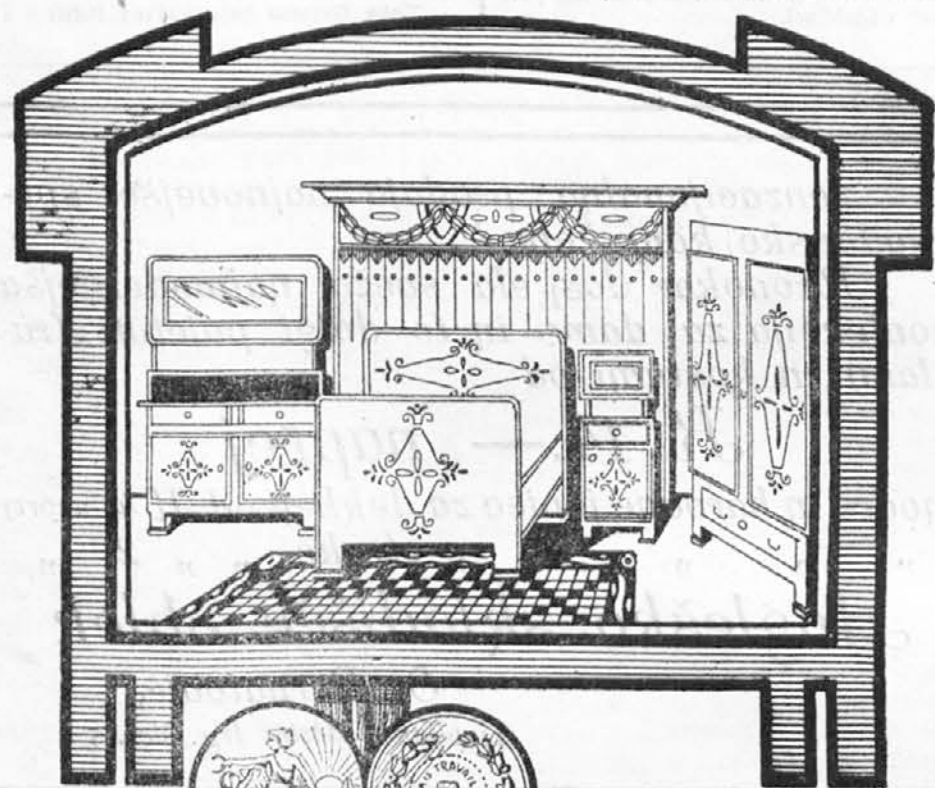
čevljarski mojster

v LJUBLJANI

Sodnijska ulica št. 3.

Dobe se tudi izgotovljena obuvala.
Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

POHIŠTVO RAZNIH SOGOV

Lastna delavnica
: Cene zmerne.
: POSTREŽBA:
: SOLIDNA. :

PETER JERAJ

Trst

Via S. Giovanni št. 5.

Ponte della Fabbrica 2. Via Poste nuove 5.

Prepričajte se obiščete velike zaloge

MARIA SALARINI

Ponte della Fabbrica (vogal via Torrente - Filialka „Alla città di Londra“)

Bogata izbira,

obleke za moške in dečke, kostumi za otroke, močni jopiči, Paltò, Raglani in kožuhi.
Vestalje za delo in na domu. Delavske mondure, tirolski loden, pravi angleški impermeabili.

Sukna domača in tuja.

Izvršujejo se naročila po meri in po najnovejših modernih modah elegantno in natančno

Cene brez konkurence.

NAROČAJTE NOVI

jubilejni cenik

s koledarjem, ki se dobi tudi po pošti brezplačno!

Za ženin in neveste

največja izbira, graviranje v poročne prstane zastoj.

Najboljše ure „UNION“.

Največja izbira zlatnine in srebrnine.

Za obilni obisk se priporoča

Fran Čuden v Ljubljani
nasproti Frančiškanske cerkve.

Telegram!

Kavarna „Central“

dunajska damska elitna kapela

DRAGA BUDEK

ravnokar došla.

KONCERT VSO NOČ

VSTOPNINA PROSTA.

Kavarna do
jutra odprta.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani — Prešernova ulica št. 3

Največja slovenska hranilnica.

Prometa koncem leta 1911
614.5 milijonov kron.

Stanje hranilnih vlog
42 milijonov kron.

Rezervni zaklad 1 milijon 300 tisoč kron.

Sprejema vloge vsak delavnik. — Sprejema tudi vložne knjižice
drugih denarnih zavodov. — Obrestuje po

4 1/2 % brez odbitka.

Za vloge jamči rezervni zaklad hranilnice in mestna občina
ljubljanska z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo. —
Poslovanje nadzoruje

c. kr. deželna vlada.

Izključena je vsaka spekulacija in izguba vložnega denarja.

Posoja na zemljišča in poslopa proti 5% obrestim in najmanj 1/2%
amortizacije. — Za varčevanje ima vpeljane

domače hranilnike.

Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.

**„JUTRO“ se prodaja v Trstu
po 4 vinarje**

v naslednjih tobakarnah:

Becher, ulica Stadion,
Trevisan, ulica Fontana,
Pipan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Vovk, ulica Carducci,
Sekovar, Vojašnični trg,
Hrast, Poštni trg,
Može, ulica Miramar,
Magolo, Belvedere,
Geržina, Rojan,
Raunacher, Campo Marzio,
Bruni, SS. Martiri,
Ercigoj, ulica Massimiliana,

Piasečka, trg S. Francesco 8,
Bruna, ulica del Rivo,
Bubnič, ulica Sette Fontane,
Gramaticopulo, ul. Barriera,
Lavrenčič, Vojašnični trg
Benusi, Greta,
Kichel, Rojan,
Bajc, ulica Geppa,
Luzzatto, ulica Acquedotto,
Segulin, ulica Industria,
Lug, ulica S. Lucia,
Zidar, Sv. M. Magdalena,
Cechini, ulica dell' Istria,

Rončelj, ulica S. Marco,

PODRUŽNICA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE

Trst, Piazza della Borsa 10

Centrala v Ljubljani — Podružnica v Gorici, Celovcu, Sarajevu, Splitu in Celju.
Delniška glavnica K. 8.000.000. Rezervni zaklad K. 800.000.

obavlja najkulantnejše vse bankovne in menjalne posle ter kupuje in prodaja pod
jako poveljnimi pogoji

devize in vse vrste denarja. — — — Vloge na knjižice

obrestuje za sedaj s čistimi 4 1/2 %

Prodaja srečke na majhne mesečne obroke.